

УДК 81'243-057.87:[001:316.77]
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-7-34>

Валентина КИРИКИЛИЦЯ,

orcid.org/0000-0002-0663-7462

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) valentina.kirikilica@gmail.com

Галина ТРИГУБ,

orcid.org/0000-0002-4455-5978

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) galya.trigub@gmail.com

Оксана ХНИКІНА,

orcid.org/0000-0002-3851-0677

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) likhach.oks@gmail.com

НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті актуалізована проблема наукової комунікації іноземною мовою в сучасному глобалізованому світі у зв'язку з необхідністю пошуку і поширення наукової інформації, а також можливістю спілкування між науковцями з різних країн із метою обміну результатами наукових досліджень. Особливу увагу приділено доцільності навчання основ наукової комунікації іноземною мовою на другому рівні вищої освіти як важливого чинника професійного становлення здобувачів освітнього ступеня магістра. З метою з'ясування сучасного стану системи іноземномовної підготовки магістрів немовних спеціальностей і визначення можливих шляхів її вдосконалення було проведено експериментальне дослідження серед студентів магістратури немовних спеціальностей Волинського національного університету імені Лесі Українки за допомогою спеціально розробленої програми опитування та спостереження за діями студентів у процесі опанування навчальної дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою». Зокрема, було проаналізовано думку студентів щодо організації вивчення та достатності обсягу годин для опанування навчального матеріалу зазначеної дисципліни, а також оцінку відповідності їхнього рівня знань з іноземної мови вимогам курсу. Водночас результати проведеного дослідження підкреслюють важливість внесення певних змін у систему та зміст іноземномовної підготовки магістрів, зокрема запровадження вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» впродовж усього циклу навчання на другому рівні вищої освіти й оновлення його формату через використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Перспективою подальших досліджень вбачаємо аналіз результатів навчальної діяльності магістрантів немовних спеціальностей у процесі вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою», а також пошук нових ефективних шляхів розгляду наукового аспекту іноземної мови в епоху цифрової комунікації.

Ключові слова: наукова комунікація іноземною мовою, освітній ступінь магістра, освітня програма, студенти немовних спеціальностей, магістратура, англійська мова, бакалаврат.

Valentyna KYRYKYLITSIA,

orcid.org/0000-0002-0663-7462

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Foreign Languages Department

for Natural Sciences and Mathematics

Lesya Ukrainka Volyn National University

(Lutsk, Ukraine) valentina.kirikilica@gmail.com

Halyna TRYHUB,

orcid.org/0000-0002-4455-5978

Candidate of Psychological Sciences,

Associate Professor at the Foreign Languages Department

for Natural Sciences and Mathematics

Lesya Ukrainka Volyn National University

(Lutsk, Ukraine) galya.trigub@gmail.com

Oksana KHNYKINA,

orcid.org/0000-0002-3851-0677

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Foreign Languages Department

for Natural Sciences and Mathematics

Lesya Ukrainka Volyn National University

(Lutsk, Ukraine) likhach.oks@gmail.com

SCIENTIFIC COMMUNICATION IN A FOREIGN LANGUAGE AS A COMPONENT OF MASTER'S DEGREE PROGRAM FOR THE STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES

The article actualizes the problem of scientific communication in a foreign language in today's globalized world in connection with the necessity to search and convey scientific information as well as the possibility of communication between scientists from different countries to share research results. Particular attention has been paid to the expedience of studying the fundamentals of scientific communication in a foreign language at the second level of higher education as an important factor in the professional development of the candidates for a Master's degree. In order to clarify the current state of the Master's foreign language training system for the students of non-linguistic specialties and to determine possible ways to improve it, the experimental study was conducted among the Master's degree students of non-linguistic specialties of Lesya Ukrainka Volyn National University with the help of a specially designed program of questioning and monitoring the actions of the students in the process of the discipline "Scientific Communication in a Foreign Language" study. In particular, the opinion of the Master's degree students on the organization of the study and the adequacy of the hours for mastering the course "Scientific Communication in a Foreign Language" as well as assessing the correspondence of their level of a foreign language knowledge to the requirements of this course have been analyzed. At the same time, the results of the conducted study have emphasized the importance of making some changes in the system and content of foreign language training of Master's degree students, including the introduction of the course "Scientific Communication in a Foreign Language" during the entire cycle of study at the second level of higher education and its format update through the use of new information and communication technologies. In the prospects of further research we consider the analysis of the results of educational activity of Master's degree students in the process of mastering the course "Scientific Communication in a Foreign Language" as well as the search for the new effective ways of learning the scientific aspect of a foreign language in the era of digital communication.

Key words: *scientific communication in a foreign language, Master's degree, educational programme, students of non-linguistic specialties, Master's degree programme, English language, Bachelor's degree programme.*

Постановка проблеми. Значення іноземної мови в сучасному глобалізованому світі настільки велике, що її знання сьогодні є предметом першої необхідності для представників різних галузей, зокрема й науки. У науковій сфері знання іноземних мов сприяє реалізації таких пріоритетних завдань, як ознайомлення з новітніми технологіями, науковими гіпотезами та тенденціями, видатними інноваціями в галузі науки і техніки, підвищення рівня фахової компетентності науковців, необхідність спілкування між дослідниками з різних країн із метою поширення результатів наукових досліджень.

Не викликає жодних сумнівів твердження про те, що без знання іноземної мови, зокрема англійської, говорити про подальшу наукову кар'єру і

в Україні, і за кордоном практично неможливо. Володіння іноземною мовою є нагальною потребою фахівця, саме тому сучасні вимоги до підготовки магістра потребують від здобувачів вищої освіти насамперед спроможності оволодіти новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела, мати необхідні іншомовні навички та вміння професійного, ділового та ситуативного міжкультурного спілкування в усній і письмовій формах.

Закономірно, що вивчення наукового аспекту іноземної мови є обов'язковим і логічним продовженням навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, що надає молодим науковцям змогу орієнтуватися в потоці наукової інформації, здійснювати оперативний пошук і опрацьовувати матеріали з потрібної тематики, оформлювати

та презентувати свої спостереження, результати досліджень у вигляді тез доповіді, анотацій, наукових статей тощо. У цьому контексті неодмінною умовою успіху є ознайомлення із сучасними правилами наукової комунікації, без знання яких неможливо правильно підготувати різні документи іноземною мовою.

Аналіз досліджень. Напрацювання для розкриття питання наукової комунікації представлені у роботах українських науковців (Л. В. Литвинова, І. О. Тихонкова, Г. В. Шемаєва, Т. О. Ярошенко, Т. В. Яхонтова). Важливо врахувати також здобутки зарубіжних дослідників, котрі розглядають проблему наукової комунікації у різних аспектах: виклики та якість наукової комунікації (М. Bucchi), шляхи забезпечення ефективного наукового спілкування (S. Illingworth), багатомовність у науковій комунікації (М. Márquez, A. Poggas). Дослідженням проблеми формування основ наукової комунікації іноземною мовою також займаються як вітчизняні (О. В. Васильєва, О. Б. Петрова, Н. О. Попова), так і зарубіжні науковці (С. Tardy, D. van Weijen).

Метою статті є з'ясування сучасного стану іншомовної підготовки магістрів у процесі вивчення навчальної дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» на основі проведеного експериментального дослідження на прикладі немовних спеціальностей магістратури Волинського національного університету (ВНУ) імені Лесі Українки.

Для досягнення мети використано такі методи педагогічного дослідження, як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація теоретичного матеріалу і передового практичного педагогічного досвіду, педагогічні спостереження, бесіди зі студентами та викладачами, анкетування студентів.

Виклад основного матеріалу. Завданням вищої школи завжди було спрямування на розвиток особистості та професійне становлення здобувачів вищої освіти, що передбачає формування умінь і навичок самостійної та творчої навчально-пізнавальної діяльності, наукового типу мислення, усної та письмової комунікації в академічній і професійній сферах.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою, яка обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30%. Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інно-

ваційного характеру у певній галузі професійної діяльності (Закон України «Про вищу освіту», 2014). Зрозуміло, що створення, отримання, накопичення та передача дослідницької інформації відбувається у процесі наукової комунікації, яка є основним механізмом функціонування й розвитку науки, її зв'язком із суспільством і необхідною умовою формування й розвитку особистості вченого (Литвинова, 2012: 26).

Перш ніж перейти до розгляду проблеми наукової комунікації іноземною мовою, звернімося насамперед до наукового визначення цього терміна. Наукова комунікація (від лат. *communicatio* – єдність, передача, з'єднання, повідомлення) – обмін науковою інформацією (ідеями, знаннями) між дослідниками. У дослідженні Л. В. Литвинової наукова комунікація розглядається як сукупність видів професійного спілкування, як форма взаємодії між членами наукового співтовариства, що надає їм можливість досягати своїх професійних цілей і забезпечує розвиток науки (Литвинова, 2012: 27). У цьому контексті важливим є поняття «наукової грамотності», яке визначається як «знання та розуміння наукових концепцій і процесів, необхідних для прийняття особистих рішень, участі у громадських і культурних заходах та економічної продуктивності» (Márquez, Poggas, 2020).

Проблема наукової комунікації для дослідників є надзвичайно актуальною, особливо для нашої країни, оскільки від їхньої наукової грамотності залежить оперативність розповсюдження результатів досліджень, збільшення їх присутності у світовому академічному просторі через усунення бар'єрів або навіть ізолюваності, обмін думками та багато іншого, що сприяє розвитку сучасної науки (Ярошенко, Борисова, 2015: 44). Ми повністю поділяємо думку про те, що наукова комунікація – це рух наукової інформації в суспільстві (Шемаєва, 2017: 26). За даними S. Illingworth, наукова комунікація стає популярною в суспільстві, оскільки дедалі більше вчених прагнуть не лише донести результати своїх досліджень до широкого загалу, але й зробити це в інноваційній і привабливій формі (Illingworth, 2017). На окрему увагу заслуговує тема достовірності та надійності наукової інформації, яка є ключовою у науковій комунікації в епоху цифрових технологій (Bucchi, 2019).

Загальновідомо, що наукова комунікація є логічно пов'язаним і органічним продовженням будь-якого наукового дослідження. Саме наукова комунікація є основним механізмом функціонування та розвитку науки, механізмів її зв'язку

із суспільством, необхідною умовою розвитку вченого, його академічної репутації. Нагадаймо основні ланки життєвого циклу наукового дослідження: від народження ідеї, проведення дослідження, підтвердження гіпотези до поширення результатів.

Постійне розширення міжнародних контактів і державна політика щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти зумовлює потребу в отриманні та передачі фахової наукової інформації іноземною мовою. Тому невід'ємною складовою частиною освітньої програми підготовки магістрів є вивчення наукового аспекту іноземної мови. Особливого значення у цьому контексті набуває англійська мова не лише як засіб міжнародної комунікації, але і як мова *lingua franca* міжнародної наукової спільноти (Tardy, 2004). Результати численних досліджень підтверджують, що саме публікаціям англійською мовою надається перевага у рецензованих міжнародних наукових виданнях (Weijen, 2012). Водночас у сучасному світовому науковому середовищі існує мовна упередженість, яка ставить науковців, котрі не володіють англійською мовою, у не вигідне становище та заважає їм брати активну участь у міжнародному науковому процесі (Márquez, Porras, 2020).

Згідно з розробленою і затвердженою Концепцією розвитку англійської мови в університетах «володіння англійською мовою на рівні не менш як B1 стане обов'язковою умовою для вступу, B2 – для випуску». Для створення живих стимулів до підтримки рівня англійської мови на рівні B2 у студентів магістратури пропонується запровадити оцінювання англійської мови як компонента єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) для більшості спеціальностей у режимі «склав/не склав» (Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти, 2019).

За умов міжнародної академічної мобільності, що є одним із найважливіших інтеграційних процесів у сфері освіти, знання іноземної мови надає можливість студентам магістерського рівня вищої освіти навчатися за програмою «Подвійний диплом» (поєднання навчання в Україні та за кордоном), проходити навчальну або виробничу практику за кордоном, проводити наукові дослідження з можливістю обміну науковими результатами зі своїми іноземними колегами.

Зазначені вище вимоги підвищують попит на кваліфікованих випускників (магістрів), котрі вільно володіють іноземною мовою, та робить доцільним і виправданим вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» студентами

магістратури немовних спеціальностей ЗВО. Підготовка магістрів у межах зазначеного курсу відбувається після завершення вивчення предмету «Іноземна мова за професійним спрямуванням» впродовж чотирьох років навчання за програмою освітнього ступеня бакалавра.

Очевидно, що перехід студентів на другий (магістерський) освітній рівень передбачає проведення наукових досліджень, спілкування із закордонними колегами, участь у міжнародних конференціях зі слуханням лекцій, читанням і написанням наукових статей, анотацій, виступом із тезами доповіді тощо. Ефективне вирішення цих завдань досягається на базі раніше сформованих професійних іншомовних умінь і навичок під час навчання за освітньо-професійною програмою бакалавра та внаслідок оволодіння основами наукової комунікації іноземною мовою під час навчання в магістратурі.

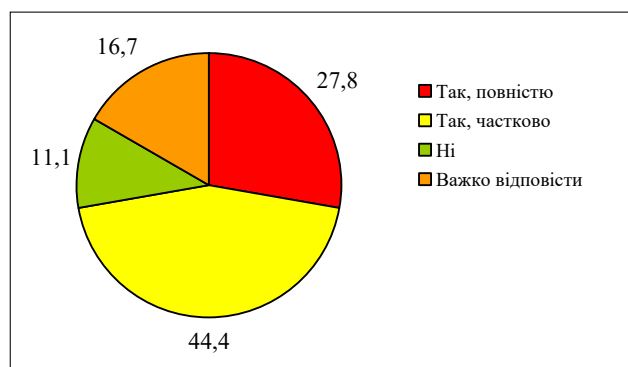
Сьогодні вивчення дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» студентами немовних спеціальностей ВНУ імені Лесі Українки проводиться у формі практичних занять загальним обсягом 90 год (24 год – аудиторні заняття, 60 год – самостійна робота студентів, 6 год – консультації), провідною дидактичною метою яких є формування у студентів системи знань про сутність, характер, структуру, закономірності та методологію наукових досліджень у фаховій галузі та вмінь анотування наукових статей, а також обґрунтування свого наукового дослідження іноземною мовою.

З огляду на це у процесі вивчення зазначеного курсу студенти опановують уміння та навички роботи з іншомовною науковою літературою, а саме: розрізняти основні риси наукового стилю й елементи академічних текстів; розуміти особливості риторики, стилістики та жанрової організації сучасного наукового дискурсу; формувати навички побудови та написання наукових текстів різних жанрів (анотації, наукової статті, тез доповіді, рецензій); розвивати навички реферування наукових текстів, організації та проведення наукової конференції; розрізняти типи дослідницьких робіт і знати вимоги щодо їх написання й оформлення (Гончар та ін., 2021).

З метою з'ясування сучасного стану іншомовної підготовки магістрів було проведено дослідження серед студентів магістратури факультетів немовних спеціальностей ВНУ імені Лесі Українки у 2019/20–2020/2021 н. рр. за допомогою спеціально розробленої програми опитування у формі бесід, анкетування та спостереження за діяльністю студентів у процесі вивчення дисци-

пліни «Наукова комунікація іноземною мовою». В опитуванні після завершення вивчення курсу взяли участь студенти-магістранти немовних спеціальностей, а саме: географічного, біологічного та хімічного факультетів, факультету інформаційних систем, фізики та математики; факультету фізичної культури, спорту та здоров'я.

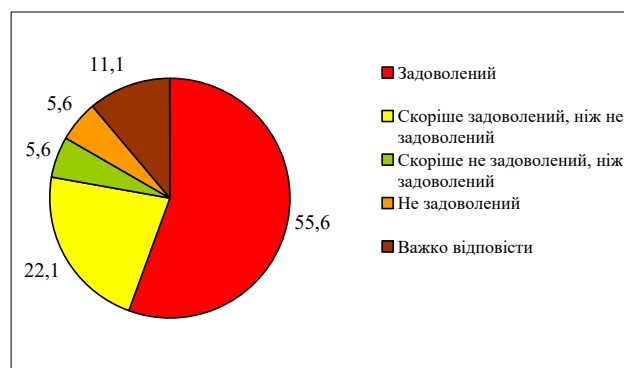
Особлива увага була зосереджена на відповіді студентів на запитання «Чи є рівень знань з іноземної мови, отриманий за програмою підготовки освітнього ступеня бакалавра, достатнім для продовження навчання у магістратурі?», адже від відповідності їх рівня знань вимогам курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» залежить ефективність його вивчення. 72,2% опитаних вказали на достатність іншомовних знань для продовження вивчення курсу, з них повністю задоволені рівнем своїх знань 27,8% опитаних і частково – 44,4% (рис. 1).

Рис. 1. Думка магістрантів щодо відповідності їх рівня знань з іноземної мови вимогам курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» (%)

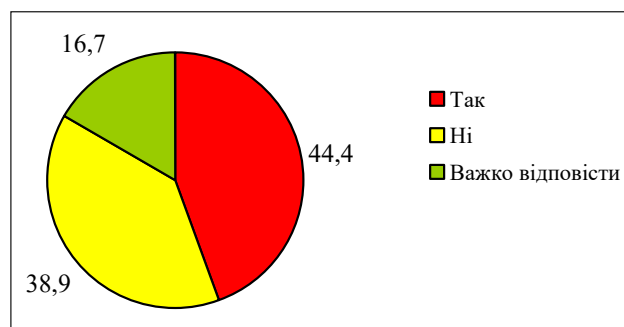
Такі відповіді респондентів свідчать про те, що заклад вищої освіти (ЗВО) зберігає та підтримує умови для ефективного вивчення іноземних мов студентами немовних спеціальностей, на що і вказали більшість респондентів, однак 11,1% не є впевненими у своїх знаннях, а 16,7% не можуть дати відповіді на це запитання. У такому разі перед ЗВО стоїть важливе завдання подальшого удосконалення іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей бакалаврату.

Проведене опитування дало можливість зробити висновок про розуміння студентами важливості дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» як складової частини освітньої програми підготовки магістрів. Загалом більшість респондентів (77,7%) задоволені організацією вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою», що можна проілюструвати отриманими результатами (рис. 2).

Рис. 2. Задоволеність магістрантів щодо організації вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» (%)

На запитання «Чи достатнім, на Вашу думку, є обсяг годин, передбачених навчальним планом, на вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою»? думки студентів розділилися наполовину: «Так» відповіли 44,4% респондентів, «Ні» – 38,9%, «Важко відповісти» – 16,7% (рис. 3). Це дає підстави стверджувати, що, очевидно, частина студентів мала певні труднощі з опануванням матеріалу курсу та потребувала більше часу на виконання завдань, передбачених навчальною програмою дисципліни, ніж ті, хто відповів «Так».

Рис. 3. Думка магістрантів щодо достатності обсягу годин для вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» (%)

У ході дослідження для нас важливо було виявити, чи потребує вдосконалення курс дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» з погляду не викладача, а студента. На запитання «Чи вважаєте Ви за потрібне змінити систему та зміст іншомовної підготовки магістрів?» лише 33,4% опитаних повністю або частково висловлюються за необхідність таких змін. 49,4% респондентів зазначили, що їх повністю влаштовує система та зміст іншомовної підготовки магістрів, однак 17,2% не можуть відповісти на це питання (рис. 4).

Також нам важливо зрозуміти причину нездатності студентів надати відповідь на це питання,

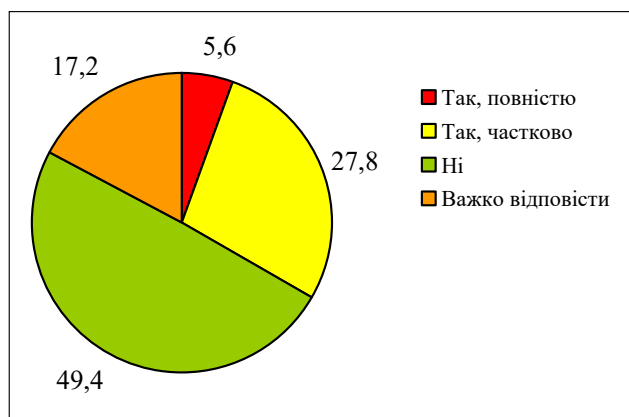

Рис. 4. Оцінка студентами необхідності зміни системи та змісту іношомовної підготовки магістрів (%)

яка може бути прихована у байдужості або неможливості вивчення курсу через низький рівень знань з іноземної мови.

Запитання «Яких змін потребує система іношомовної підготовки магістрів?» мало на меті з'ясувати перспективні напрями модифікації курсу і вимагало як закритих, так і відкритих відповідей. На жаль, лише окремі респонденти вибрали пункти про оновлення змісту та формату іношомовної підготовки магістрів, а саме: запровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема проведення онлайн-конференцій і використання додатків соціальних мереж. На прохання вказати на інші шляхи покращення вивчення курсу студенти проявили пасивність.

Результати аналізу педагогічних спостережень під час проведення занять, бесід зі студентами і викладачами, опитування свідчать про те, що вивчення дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» не є проблематичним для більшості студентів магістратури. Респонденти вважають вивчення дисципліни доцільним, оскільки після завершення курсу вони розуміють, як відбувається сучасна наукова комунікація іноземною мовою; опановують вміння ефективної роботи з науковою інформацією; оволодівають навичками анування наукових статей та обґрунтування свого наукового дослідження іноземною мовою.

Водночас спостерігаються окремі недоліки у процесі вивчення курсу «Наукова комунікація іноземною мовою»: розуміння матеріалу вимагає великих затрат зусиль і часу у студентів із низьким рівнем знань; недостатнє застосування викладачами інформаційно-комунікаційних технологій під час проведення практичних занять дещо ускладнює засвоєння студентами матеріалу через неможливість отримання більшого обсягу інформації та доступу до аудіо і відеозаписів носіїв мови; обмежена кількість годин для вивчення курсу змушує студентів значну частину матеріалу опановувати самостійно.

Висновки. Підсумовуючи, необхідно підкреслити, що оволодіння основами наукової комунікації іноземною мовою сприяє підвищенню рівня володіння іноземною мовою студентами-магістрантами немовних спеціальностей, розкриває способи застосування сучасних практик для роботи з іношомовними науковими джерелами, забезпечує здобуття нових наукових іношомовних знань шляхом опису проведених наукових досліджень, створює умови для набуття навичок написання й оформлення наукових текстів різних жанрів (анотації, наукової статті, тез доповіді) іноземною мовою, заохочує студентів до участі у міжнародних освітніх і наукових програмах і до використання іноземної мови під час спілкування з іноземними колегами.

Системний аналіз досліджуваної проблеми засвідчив необхідність внесення певних змін у систему та зміст іношомовної підготовки магістрів, зокрема оновлення формату курсу «Наукова комунікація іноземною мовою» через використання новітніх ІКТ та запровадження його вивчення впродовж усього циклу навчання на другому рівні вищої освіти. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз результатів навчальної діяльності студентів немовних спеціальностей магістратури у процесі опанування курсу «Наукова комунікація іноземною мовою», а також на пошук нових ефективних шляхів його вивчення в епоху цифрових технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 13.02.2021).
2. Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/> (дата звернення: 13.02.2021).
3. Литвинова Л. В. Наукова комунікація як складова науки державного управління. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. Вип. 4. С. 26–30.
4. Шемяєва Г. В. Етапи розвитку наукових комунікацій. *Вісник Харківської державної академії культури. Сер. Соц. комунікації*. 2017. Вип. 50. С. 24–35.
5. Ярошенко Т., Борисова Т. Наукова комунікація в цифрову епоху: з точки зору дослідників, видавців, бібліотекарів. *Науково-практичний журнал «Вісник книжкової палати»*. 2015. № 4 (225). С. 44–49.

6. Academic Writing : навчально-методична розробка / К. Л. Гончар та ін. Луцьк, 2021. 72 с.
7. Bucchi M. Facing the challenges of science communication 2.0: quality, credibility and expertise. *EFSA Journal*. 2019. Vol. 17, Issue S1. P. 1–7. DOI:10.2903/j.efsa.2019.e170702.
8. Illingworth S. Delivering effective science communication: advice from a professional science communicator. *Seminars in Cell & Developmental Biology*. 2017. Vol. 70. P. 10–16. DOI:10.1016/j.semcdb.2017.04.002.
9. Márquez M., Porrás A. Science Communication in Multiple Languages Is Critical to Its Effectiveness. *Frontiers in Communication*. DOI: 10.3389/fcomm.2020.00031.
10. Tardy C. The role of English in scientific communication: lingua franca or Tyrannosaurus rex? *Journal of English for Academic Purposes*. 2004. Vol. 3, Issue 3. P. 247–269. Doi.org/10.1016/j.jeap.2003.10.001.
11. Weijen D. The Language of (Future) Scientific Communication. *Research Trends*. 2012. Issue 31. URL: <https://www.researchtrends.com/issue-31-november-2012/> (Last accessed: 10.02.2021).

REFERENCES

1. Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrainy vid 1 lypnya 2014 r [On higher education : Law of Ukraine of July 1, 2014]. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (Last accessed: 13.02.2021) [in Ukrainian].
2. Kontseptualni zasady derzhavnoi polityky shchodo rozvytku anhliyskoi movy u sferi vyshchoi osvity [Conceptual principles of state policy on the development of the English language in the field of higher education] / M-try of Education and Science of Ukraine. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/> (Last accessed: 13.02.2021) [in Ukrainian].
3. Lytvynova L. V. Naukova komunikatsiia yak skladova nauky derzhavnoho upravlinnya [Scientific communication as a component of the science of public administration]. *Current issues of state management*. 2012. Issue. 4. P. 26–30 [in Ukrainian].
4. Shemaieva H. V. Etapy rozvytku naukovykh komunikatsii [Stages of development of scientific communications]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Culture. Ser. Soc. communication*. 2017. Issue. 50. P. 24–35 [in Ukrainian].
5. Yaroshenko T., Borysova T. Naukova komunikatsiia v tsyfrovu epokhu: z tochky zoru doslidnykiv, vydavtsiv, bibliotekariv [Scientific communication in the digital age: from the point of view of researchers, publishers, librarians]. *Scientific and practical journal "Bulletin of the Book Chamber"*. 2015. № 4 (225). P. 44–49 [in Ukrainian].
6. Academic Writing : educ. and methodol. materials / Honchar K. L. and others. Lutsk, 2021. 72 p. [in English].
7. Bucchi M. Facing the challenges of science communication 2.0: quality, credibility and expertise. *EFSA Journal*. 2019. Vol. 17, Issue S1. P. 1–7. DOI:10.2903/j.efsa.2019.e170702 [in English].
8. Illingworth S. Delivering effective science communication: advice from a professional science communicator. *Seminars in Cell & Developmental Biology*. 2017. Vol. 70. P. 10–16. DOI:10.1016/j.semcdb.2017.04.002 [in English].
9. Márquez M., Porrás A. Science Communication in Multiple Languages Is Critical to Its Effectiveness. *Frontiers in Communication*. DOI: 10.3389/fcomm.2020.00031 [in English].
10. Tardy C. The role of English in scientific communication: lingua franca or Tyrannosaurus rex? *Journal of English for Academic Purposes*. 2004. Vol. 3, Issue 3. P. 247–269. Doi.org/10.1016/j.jeap.2003.10.001 [in English].
11. Weijen D. The Language of (Future) Scientific Communication. *Research Trends*. 2012. Issue 31. URL: <https://www.researchtrends.com/issue-31-november-2012/> (Last accessed: 10.02.2021) [in English].